

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Українсько-угорський навчально-науковий інститут
Кафедра історії Угорщини та європейської інтеграції**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Українсько-угорського
навчально-наукового інституту

 Олександр ШПЕНИК
25 червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Історія та культура країн Центрально-Східної Європи
новітнього часу**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність (Спеціалізація)(за наявності)	014.03 Середня освіта (Історія)
Освітня програма	«Історія (мова навчання фахових дисциплін – угорська)»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	Угорська

Робоча програма навчальної дисципліни *«Історія та культура країн Центрально-Східної Європи новітнього часу»* для здобувачів вищої освіти галузі знань *01 Освіта* спеціальності *014 Середня освіта* предметної спеціальності або спеціалізації (за наявності) *014.03 Середня освіта (Історія)* освітньої програми *«Історія (мова навчання фахових дисциплін – угорська)»*

Розробники: Зубанич Л. Л., к.і.н., доцент
завідувач кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Історії Угорщини та європейської інтеграції протокол № 11 від «20» червня 2025 р.

Завідувач кафедри доц. Зубанич Л. Л.

Схвалено науково-методичною комісією Українсько-угорського навчально-наукового інституту протокол № 5 від «24» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії доц. Талабірчук О. Ю.

©Зубанич Л.Л., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3	7	
	Лекції:	
	40	
	Практичні (семінарські):	
	20	
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	60	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативний курс «*Історія та культура країн Центрально-Східної Європи новітнього часу*» є базовим для підготовки висококваліфікованих фахівців. Дисципліна викладається на Українсько-угорському навчально-науковому інституті для студентів денної та заочної форм навчання у першому семестрі, 4-го року навчання у відповідності до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія).

Метою вивчення навчальної дисципліни «*Історія та культура країн Центрально-Східної Європи новітнього часу*» є висвітлення основних етапів новітньої історії та специфіку культурного розвитку країн Центрально-Східної Європи у ХХ – початку ХХІ ст.

Відповідно до освітньої програми, вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти;

загальні компетентності (ЗК):

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК – 01);
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК – 02)
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу (ЗК – 03)
- здатність працювати в команді (ЗК – 04);
- Здатність спілкуватися угорською мовою та іншими іноземними мовами. (ЗК – 05)
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК – 07);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК – 08);
- Здатність бути критичним і самокритичним. (ЗК – 09)

фахові компетентності (ФК):

- здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків (ФК – 01);
- володіти основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів (ФК – 02);
- здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (ФК – 03);
- здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, усвідомленого ставлення до навчання) (ФК – 04).

предметні компетентності (ПК):

- здатність використовувати методологію історії як науки (ПК – 01);
- здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу, доцільно використовувати категоріально-понятійний апарат і хронологію історичної науки (ПК – 02);
- здатність ефективно й грамотно працювати з різними джерелами історичної інформації, будувати усні й письмові висловлення щодо історичних фактів, історичних постатей та історичної теорії (ПК – 03);
- здатність розкривати загальну структуру історичної науки на основі взаємозв'язку основних історичних подій та постатей (ПК – 04);
- здатність характеризувати досягнення історичної науки та сучасний стан історичних інституцій, їхні ролі у суспільному житті, оцінювати та визначати історичні джерела (пам'ятки) (ПК – 05);
- здатність застосовувати системні знання з історії та методики навчання історії у викладанні предмета в базовій середній школі, здійснювати структурування навчального матеріалу (ПК – 06);
- здатність застосовувати пошук, аналіз та розуміння архівних матеріалів, дискутувати про минуле в політичному й культурному аспектах (ПК – 07);
- здатність чітко і логічно відтворювати базові історичні знання, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної історичної картини світу (ПК – 08).

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності **014 Середня освіта** та освітньої програми **«Історія (мова навчання фахових дисциплін – угорська)»:**

знати

найважливіші факти, події та процеси з історії країн Центрально-Східної Європи новітнього періоду; періодизацію історії Центрально-Східної Європи в новітній період; наукову термінологію з навчального курсу, зокрема «білорусизація», «пакт Молотова – Ріббентропа», «санация», «холодна війна», «празька весна» та ін;

вміти:

здійснювати характеристику ключових історичних постатей історії країн Центрально-Східної Європи новітнього періоду, зокрема Юзефа Пілсудського, Томаша Масарика, Міклоша Горті, Кароля II, Бориса III, Олександра I Карагеоргієвича, Тодора Живкова, Йосипа Броз Тіто, Александра Дубчека, Ніколае Чаушеску, Імре Надя, Леха Валенси, Вацлава Гавела, Віктора Орбана, Іона Ілієску, Желю Желева, Слободана Мілошевича, Франьо Туджмана та ін.; реалізовувати аналіз, синтез та порівняння історичної інформації з історії країн Центрально-Східної Європи новітнього періоду; самостійно аналізувати явища суспільно-політичного життя у країнах Центрально-Східної Європи новітнього періоду.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни **«Історія та культура країн Центрально-Східної Європи новітнього часу»** є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

Шифр НД за ОП	Вступ до спеціальності
Шифр НД за ОП	Історія та культура Західноєвропейського Середньовіччя
Шифр НД за ОП	Історія та культура країн ЦСЄ в добу Середньовіччя
Шифр НД за ОП	Історія та культура країн ЦСЄ в нову добу

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «*Історія та культура країн Центрально-Східної Європи новітнього часу*» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Пояснює та аналізує суспільні явища, процеси й тенденції у державі та світі, концепцію сталого розвитку людства	ПРН – 01
Уміє використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.	ПРН – 06
Застосовує методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки у професійній діяльності у закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти, здатний оцінювати результати їх застосування.	ПРН – 08
Здатний цінувати розмаїття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва, проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище у закладах загальної середньої освіти, враховуючи особливості національних спільнот.	ПРН – 11
Характеризує об'єктивно й неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів.	ПРН – 14
Знає історичні особливості розвитку регіонів України, реалізовує краєзнавчий підхід на уроках історії, у позакласній та позашкільній роботі з учнівською молоддю.	ПРН – 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «*Історія та культура країн Центрально-Східної Європи новітнього часу*»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Розуміння еволюцію історичного процесу, хронологію та етапи розвитку історії. Спроможний назвати основні концептуальні підходи, що використовуються при періодизації вітчизняної та світової історії	ПРН – 01
Розуміння особливостей сучасної наукової історичної картини світу, їх основні проблеми та суперечності; знає основні напрямки та тенденції сучасного історичного дискурсу та його зв'язки	ПРН – 06
Спроможний пояснити за допомогою сучасних та різноманітних методів дослідження особливості історичного розвитку світу	ПРН – 08
Уміння визначити значення політичних, економічних, культурних, духовних чинників в історичному процесі, вміє користуватися набутими історичними знаннями у виховній роботі з учнями	ПРН – 11
Знання змісту предметної термінології, наукову періодизацію історичних процесів; вміє ідентифікувати визначні історичні постаті та характеризувати їх досягнення й недоліки	ПРН – 14
Уміння простежити цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України, реалізує краєзнавчий підхід, здатний до критичного осмислення наявного масиву інформації.	ПРН – 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

усне опитування, письмові практичні роботи, написання реферату, підсумкові контрольні роботи.

Результати діяльності студентів оцінюються за 100-бальною системою за такими формами контролю: поточний — виступ на практичному занятті (до 5 балів), виконання презентації, домашніх індивідуальних занять (до 40 балів: кожне індивідуальне завдання оцінюється до 5 балів; тематичний (за модулем) контроль (тестування) — до 50 балів.

Підсумковий контроль — виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми і практично засвоїли їх.

За результатами поточного контролю та виконання домашніх індивідуальних завдань студенти, які отримали від 90 до 100, балів можуть бути звільнені від підсумкового контролю та отримати оцінку "відмінно", від 80 до 90 балів — "добре", від 70 до 80 балів — "задовільно".

Заплановано дві модульні контрольні, захист реферату, заслуховування доповіді, перегляд презентації студента.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – іспиту.

Форма модульного контролю: Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Форма підсумкового семестрового контролю: студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестрові екзамени. Семестрові екзамени можуть також складати студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на екзаменах здійснюється у 100-бальній шкалі.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі за поточний та модульний контроль
(Змістовий модуль 1.)**

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	CP			50	100
12	12	13	13							

T1, T2 ... – теми

CP – самостійна робота

(Змістовий модуль 2.)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	CP			50	100
16	17	17								

T1, T2 ... – теми

CP – самостійна робота

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	10	50	10	50
Письмове тестування при тематичному оцінюванні				
...				
Презентація				
Реферат				
Есе				
Самостійна робота				
Модульна контрольна робота		50		50
Разом	10	100	10	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Виконання модульної контрольної роботи передбачає письмові відповіді на теоретичні питання, різних рівнів складності. За кожну правильну відповідь на 3 теоретичні завдання студент може отримати від 10 до 20 балів максимум. До модульної контрольної роботи допускаються студенти, як відвідали не менше 90 % аудиторних занять (або відпрацювали

пропущені заняття на консультаціях) і отримали не менше 60 % від можливої кількості балів за поточну роботу.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Кількість балів	Оцінка за національною шкалою (іспит)	Критерії знань
A	90-100	відмінно	Студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення навчальних першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.
B	82-89	Добре	Студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, вільно володіє державною мовою; але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного завдання
C	74-81		
D	64-73	Задовільно	Студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.
E	60-63		
FX	35-59	Незадовільно	Студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.
F	0-34		

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

КРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ У 1918 – 1945 РОКАХ

Тема 1. Вступ до курсу. Предмет і завдання курсу. Його місце в системі фахової підготовки істориків. Характеристика основних джерел для вивчення (дослідження). Понятійний апарат. Поняття «Центрально-Східна Європа». Періодизація. Основна література.

Тема 2. Формування територіально-політичної структури Центрально-Східної Європи після завершення Першої світової війни. Завершення Першої світової війни та її наслідки для країн Центрально-Східної Європи. Соціально-економічні наслідки війни. Активізація національних та визвольних рухів. Утворення незалежних держав. Переділ кордонів та міждержавні конфлікти. Версальсько-Вашингтонська система договорів. Утворення Ліги Націй та її місія.

Тема 3. Тенденції суспільного, політичного та культурного розвитку країн Центрально-Східної Європи. Країни Прибалтики в міжвоєнний період. Білорусь між двома війнами. Польська Республіка. Становлення Чехословацької Республіки. Угорщина в міжвоєнний період. Румунія між двома світовими війнами. Болгарія в міжвоєнний період. Державотворення південних слов'ян. Греція в міжвоєнний період. Встановлення диктатури А.Зогу в Албанії.

Тема 4. Країни Центрально-Східної Європи у роки Другої світової війни. Польща в роки війни. Особливість руху опору в Польщі на завершальному етапі війни. Народи Прибалтики в роки війни. Встановлення радянської влади у країнах Балтії. Білорусь в період війни. Словаччина в період Другої світової війни. Причини приєднання Словаччини до Троїстого пакту. Чеські землі в роки війни. Югославія під час війни. Албанія в період Другої світової війни. Греція в роки війни. Зовнішня політика Угорщини на передодні війни. Угорщина під час війни. Румунія в роки війни. Болгарія в період Другої світової війни.

МОДУЛЬ 2.

ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНА ЄВРОПА У 1945 – 2020 РР.

Тема 1. Комуністичні диктатури в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. Опозиційний рух в країнах Балтії після Другої світової війни. Республіки Прибалтики у складі СРСР. Білорусь у складі СРСР. Польська Республіка в 1940-80-х рр. Чехословацька Республіка в роки „народної демократії” та її розпад. «Празька весна та її придушення. Комуністична диктатура в Угорщині. Революція 1956 року та її наслідки. Румунія після війни та встановлення авторитарного режиму. Режим Н.Чаушеску. Формування Югославської моделі соціалізму. Формування тоталітарного устрою в Болгарії. Авторитарний режим в Албанії. Особливість політичної боротьби в Албанії після Другої світової війни. Греція в др. пол. 1940-х – 1980-х рр.

Тема 2. Перехід країн Центрально-Східної Європи від тоталітарного до демократичного ладу. Внутрішня політика і міжнародне становище прибалтійських держав наприкінці 1980-х – 1990 рр. Республіка Польща. Чеська республіка. Словацька республіка. Політична й економічна трансформація Угорської Республіки. Румунська Республіка під час суспільної трансформації. Внутрішня політика і міжнародне становище Молдови. Республіка Болгарія. Розпад багатонаціональних держав. Розпад СФРЮ та його наслідки.

Тема 3. Тенденції суспільно-політичного та культурного розвитку країн Центрально-Східної Європи на сучасному етапі. Співробітництво країн Балтії в рамках балтійської інтеграції. Республіка Білорусь на зламі ХХ і ХХІ століть. Встановлення у Білорусі режиму О.Лукашенка. Молдова на сучасному етапі. „Придністровська проблема”. Греція на сучасному етапі. Албанія на зламі ХХ і ХХІ століть. Заходи урядів Угорщини на шляху до інтеграції в Європейський Союз. Тенденції розвитку культури країн та народів Центральної та Східної Європи на зламі ХХ – ХХІ ст.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання (денна, заочна)					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Вступ до курсу.	4	4				
Тема 2. Формування територіально-політичної структури Центрально-Східної Європи після завершення Першої світової війни	19	6	3			10
Тема 3. Тенденції суспільного, політичного та культурного розвитку країн Центрально-Східної Європи	19	6	3			10
Тема 4. Країни Центрально-Східної Європи у роки Другої світової війни	20	6	4			10
Разом за змістовий модуль 1	62	22	10			30
Змістовий модуль 2.						
Тема 5. Комуністичні диктатури в країнах Центральної та Південно-Східної Європи	19	6	3			10
Тема 6. Перехід країн Центрально-Східної Європи від тоталітарного до демократичного ладу	19	6	3			10
Тема 7. Тенденції суспільно-політичного та культурного розвитку країн Центрально-Східної Європи	20	6	4			10
Разом за змістовий модуль 2	58	18	10			30
Разом	120	40	20			60

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Формування територіально-політичної структури Центрально-Східної Європи після завершення Першої світової війни	2	
2	Тенденції суспільного, політичного та культурного розвитку країн Центрально-Східної Європи	3	
3	Країни Центрально-Східної Європи у роки Другої світової війни	3	
4	Комуністичні диктатури в країнах Центральної та Південно-Східної Європи	3	
5	Перехід країн Центрально-Східної Європи від тоталітарного до демократичного ладу	3	
6	Розпад багатонаціональних держав	3	
7	Тенденції суспільно-політичного та культурного розвитку країн Центрально-Східної Європи на сучасному етапі.	3	

Разом	20	
--------------	-----------	--

* використання елементів неформального навчання – здобувач із запропонованих як альтернативних форм практичних занять (проходження дотичних до тем модуля онлайн курсів на платформах Прометеус, Освіторія, EdEra та ін.) може обрати 1 і за наявності сертифіката отримати кількість балів передбачених за конкретну тему

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Поняття «Центрально-Східна Європа» в сучасній історіографії та політології	5	
2.	Економічні та соціальні наслідки Першої світової війни	5	
3.	Ліга Націй	5	
4.	Політичний та суспільний розвиток Румунії	5	
5.	Південно-Східна Європа у 1918 – 1939 рр.	5	
6.	СРСР у 1920-30-х рр..	5	
7.	Становище балтійських народів у роки Другої світової війни	5	
8.	СРСР у роки Другої світової війни	5	
9.	Авторитарний режим в Румунії (середина 40-80-і рр. XX ст.)	5	
10.	СРСР у 1945 –1991 рр.	5	
11.	Вплив революційних змін кінця 1980 – початку 1990 –х рр. в Центрально-Східній Європі на європейську систему міжнародних відносин	5	
12.	Країни Південно-Східної Європи на сучасному етапі	5	
	Разом	60	

6.5. Перелік питань для підсумкового контролю

1. Версальсько-Вашингтонська система і післявоєнний устрій Європи.
2. Особливості суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку Польщі у міжвоєнний період.
3. Відродження незалежності Польщі та утвердження кордонів (1918-1922 рр.)
4. Політичний розвиток Польщі у 1918-1926 рр.
5. Авторитарний режим Ю. Пілсудського.
6. Національне питання в Другій Речі Посполитій.
7. Міжвоєнна Польща і «українське питання».
8. Революція 1918 року та утворення Угорської Радянської республіки.
9. Характеристика авторитарного режиму М. Хорти в Угорщині.
10. Мала Антанта та формування нової системи союзників Франції в Європі.
11. Особливості суспільно-політичного розвитку Чехословаччини у міжвоєнний період.
12. Чехословаччина: становлення незалежної держави та конституція 1920 р.
13. Соціально-економічний розвиток Чехословаччини у 1918-1939 рр.
14. Національне питання та зовнішня політика Чехословаччини у міжвоєнний період.
15. Міжвоєнна Чехословаччина і «українське питання».
16. Утворення та особливості суспільно-політичного розвитку Королівства сербів, хорватів і словенців.
17. Суспільно-політичний розвиток Румунії у міжвоєнний час.
18. Соціально-економічний розвиток Румунії у міжвоєнний час.
19. Міжвоєнна Румунія і «українське питання».

20. Албанія між двома світовими війнами: суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток.
21. Болгарія між двома світовими війнами: суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток.
22. Греція між двома світовими війнами: суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток. Прибалтійські країни у першій половині ХХ ст.
23. Балкани у міжвоєнний час.
24. Наростання кризових явищ у міжнародних відносинах і розпад Версальсько-Вашингтонської системи (1933–1939).
25. Рух опору в Центральній (Центрально-Східній) Європі в роки Другої світової війни.
26. Голокост в Центральній (Центрально-Східній) Європі в роки Другої світової війни.
27. Балтійські народи в роки Другої світової війни.
28. «Польське питання» в роки Другої світової війни. Катинь.
29. Центральна (Центрально-Східна) Європа в системі міжнародних відносин в роки Другої світової війни.
30. Пакт Молотова-Ріббентропа (1939 р.) на його вплив на міжнародні відносини.
31. Агресія СРСР проти суверенної польської держави (1939 р.). Включення Балтійських країн до СРСР.
32. СРСР у Другій світовій війні: основні етапи та їх зміст.
33. Ялтинська конференція та її вплив на Центральну (Центрально-Східну) Європу.
34. Геополітичні зміни у світі після Другої світової війни та їх вплив на Центральну (Центрально-Східну) та Східну Європу.
35. Основні вектори післявоєнних суперечностей та створення глобальної біполярної структури міжнародних відносин.
36. Проголошення Польської народної республіки та утвердження комуністичного режиму.
37. Суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток Польщі у 1950-1980-х рр. Кризи 1956 р. та 1980-1981 рр.
38. Суспільно-політичний та соціально-економічний розвиток Чехословаччини у 1950- 1960-х рр. «Працька весна» 1968 р.
39. Епоха Г. Гусака у Чехословаччині (1969-1989 рр.)
40. «Самоврядний соціалізм» Й. Броз Тіто.
41. Розпад Югославської федерації та його наслідки.
42. Революційні події Угорщини 1956 р.
43. Правління Я. Кадара в Угорщині (1956-1989 рр.).
44. Правління Н. Чаушеску в Румунії (1965-1989 рр.).
45. Оксамитові революції в Центральній-Східній Європі кінця 1980-х рр.: причини, передумови, особливості та наслідки. Варшавський договір та посилення впливу СРСР на країни Центральної та Східної Європи.
46. Прибалтика у другій половині ХХ ст. – на початку ХХІ ст.
47. Міжнародні суперечності та збройні локальні конфлікти на пострадянському просторі.
48. Європейська інтеграція країн Балтії: основні етапи.
49. Греція у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: політичний розвиток та економіка.
50. Албанія у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: політичний розвиток та економіка.
51. Чорногорія на сучасному етапі розвитку.
52. Північна Македонія на сучасному етапі розвитку.
53. Боснія і Герцеговина на сучасному етапі розвитку.
54. Особливості сучасного розвитку Словенії.
55. Особливості сучасного розвитку Словаччини.
56. Особливості сучасного розвитку Чехії.
57. Особливості сучасного розвитку Сербії.
58. Хорватія наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.: політичний розвиток та економіка.
59. Польща наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.: політичний розвиток та економіка.

60. Центрально-Східній Європі в контексті євроінтеграційних процесів (кінець XX – початок XXI ст.).

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вивчення курсу потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення: проектор для перегляду презентацій у форматі MS PowerPoint, використання комп'ютерів, історичних та контурних карт, унаочнень.

У разі дистанційного навчання – інтернет (ZOOM, MOODLE).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Дейвіс Н. Боже ігрище: історія Польщі. Київ, 2008.
2. Дильонгова Г. Історія Польщі. 1795-1990. Київ, 2007.
3. Зінько Ю.А., Калитко С.Л., Кравчук О.М., Поп І.І. Нариси історії Чехії: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця, 2017.
4. Кріль М. Історія Словаччини. Львів, 2006.
5. Кріль М. Історія Центрально-Східної Європи (кінець XIX – початок XX ст.). Київ, 2008.
6. Кріль М. Слов'янські країни наприкінці XX – на початку XXI ст.: трансформація суспільства. Дрогобич, 2008.
7. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. XX століття: підручник для вищих навчальних закладів. Київ, 2005.

Допоміжна література

1. Алексієвць Л.М. Новітня історія Польщі (1918–1939). Київ, Тернопіль, 2002.
2. Баран З., Кріль М. Історія Югославії. 1918–1990. Текст лекцій. Львів, 1997.
3. Бурдяк В. Особливості зародження дисидентського руху в Болгарії // Буковинський журнал. 2003. №1. <http://www.bukjournal.com/vira-burdyak-osoblyvostizarodzhennyadysydentskoho-ruhu-v-bolhariji/>
4. Віруцка С. Вплив чехословацьких подій 1968 року на суспільні настрої країн Центральної та Південно-Східної Європи. Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки 2018 № 27 URL : <http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.desklight-4bd1ee05-d4fe-400e9d0f-58e823b82bc7>
5. Вовканич І. Чехословаччина в 1945-1948 роках. – Ужгород: видавництво В. Падяка, 2000.
6. Вовканич І., Свеженцева О. Особливості постсоціалістичної трансформації в Чеській республіці в 90-х рр. XX ст. Режим доступу до ресурсу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_11/st03.pdf.
7. Гиря А. "Оксамитова революція" як приклад ліквідації комуністичного режиму та здійснення демократичних перетворень // Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Політологія. Соціологія, 2010. Вип. 15. С. 22–24. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/7938>
8. Дащаківська О. Революція переходу (кінець 1980-х – початок 1990-х років) у суспільствах Центрально-Східної Європи. Вісник СевНТУ: зб. наук. пр. Вип. 112/2010. Серія: Політологія. Севастополь, 2010. С. 97 – 101. <http://lib.sevsu.ru:8080/jspui/bitstream/123456789/3278/1/112-20.pdf>
9. Єлавіч Б. Історія Балкан XX століття. К., 2004.
10. Зашкільняк Л., Крикун М. Історія Польщі: від найдавніших часів до наших днів. Львів, 2002.

11. Зеленько Г. «Оксамитові Революції» як спосіб ротації влади // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. Київ, 2005. Вип. 7. С. 53–62.
<http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/59642/10-Zelenko.pdf?sequence=1>
12. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред. Л. Зашкільняка. Львів, 2001.
13. Кені П. Карнавал революції : Центральна Європа 1989 року / Педрик Кені ; пер. з англ. Андрія Портнова, Тетяни Портнової ; наук. ред. Микола Климчук. – К. : Критика, 2006.
14. Кені П. Карнавал революції: Центральна Європа 1989 року; пер. з англ. Андрія Портнова, Тетяни Портнової; наук.ред. Микола Климчук. Київ, 2006.
15. Кірсенко М. Чеські землі в міжнародних відносинах Центральної Європи 1918–1920 років. Політико-дипломатична історія з доби становлення Чехословацької республіки. Київ, 197.
16. Кірсенко М.В. Греція на зорі сучасності. Київ, 1996.
17. Мілова М. І. Від конфронтації до співпраці: болгарський досвід інституціональної адаптації на етапі посткомуністичного транзиту.
<http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/4832/1/201-222ф.pdf>
18. Мортук С. Політичні кризи в Чехословаччині у другій половині ХХ століття: погляд із сьогодення. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.history.org.ua/index.php?article=mo_2010_19_71
19. Україна–Європа–Світ. Серія: Історія, міжнародні відносини. 2009. Вип. 2. С. 56 -61
20. Постоловський Р.М., Пугач Є.П. Страшнюк С.Ю. Встановлення тоталітарних режимів у країнах Центральної та Південно-Східної Європи (1944–1953). Хрестоматія для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів України. Харків, 2000.
21. Ротшильд Дж. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. Київ, 2001.
22. Рудько С. О. Історія Центрально-Східної Європи. Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2009.
23. Сич О. І. До питання про причини та характер подій 1989 року в Східній Європі // Історична панорама. Спеціальність: Історія. 2016. Вип. 22–23. С. 159–171.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Istp_2016_22-23_9.
24. Снайдер Т. Криваві землі: Європа між Гітлером і Сталіним. К., 2011.
25. Снайдер Т. Перетворення націй. Польща, Україна, Литва, Білорусь 1569-1999. К., 2012.
26. Снайдер Т. Чорна земля. Голокост як історія і застереження. К., 2017.
27. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у ХХ столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
28. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. 40-90-ті роки ХХ ст. Київ, 1997

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами(Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)